

TALOUSARVIO

3.1.2. 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

3.1.2. 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

1 000 €	Käyttö 2022	Talousarvio 2023	Ennuste 2023	Ehdotus 2024	Talousarvio 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Tulot yhteensä	76 908	69 720	86 403	62 198	62 198	62 765	63 490
Menot yhteensä	1 357 065	1 420 276	1 470 995	1 494 580	1 511 580	1 576 459	1 654 448
<i>Ylitysoikeus</i>							
Toimintakate	-1 280 157	-1 350 556	-1 384 592	-1 432 382	-1 449 382	-1 513 694	-1 590 958
Poistot	27 739	31 122	30 000	33 023	33 023	37 537	39 902
Tilikauden tulos	-1 307 896	-1 381 678	-1 414 592	-1 465 405	-1 482 405	-1 551 231	-1 630 860

Toiminnan kuvaus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala palvelee vuosittain lähes 200 000 lasta, nuorta ja aikuista yli 600 toimipaikassa 15 000 työntekijän osaamisella. Suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, kotihoidon tuen sekä yksityisen hoidon tuen piirissä on arvioitu vuonna 2024 kokonaisuudessaan olevan 36 400 lasta. Tämä on noin 850 lasta vähemmän kuin vuonna 2023.

Perusopetusta on varauduttu järjestämään yli 48 000 suomen- ja ruotsinkieliselle oppilaalle, oppilasmäärä kasvaa lähes tuhannella verrattuna vuoteen 2023. Helsingin kaupungin ylläpitämissä lukioissa opiskelee 10 500 opiskelijaa, joka on yli 200 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2023. Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti n. 9 000 opiskelijavuotta. Lisäksi toimiala tarjoaa yli 130 000 tuntia asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä aikuisväestölle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen ja hallintoon.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta sekä leikkipuistotoimintaa. Palvelukokonaisuus vastaa kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on kaupungissa yhdeksän. Yksityinen varhaiskasvatus on oma palvelunsa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Lisäksi tuotetaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämistä vastaava kehitysvammaisten lomatoiminta. Perusopetuksen alueita on seitsemän. Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämistä vastaavalla olevat psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön järjestämisestä. Palveluissa järjestetään tutkintoon johtavaa koulutusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA-koulutusta), työllisyshoidon koulutuksia, avoimia opintoja, aineopintoja, aikuisten perusopetusta, nuorten työpajatoimintaa, luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä kulttuuri- ja harrastustoimintaa. Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämistä vastaavalla olevat toisen asteen opiskeluhoitopalvelut kaupungin suomenkielisille oppilaitoksille sekä Helsingissä toimiville yksityisille oppilaitoksille.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus järjestää kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen toiminnan, lukiokoulutuksen sekä vapaan sivistystyön palvelut. Palvelukokonaisuus tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämistä vastaavalla olevat ruotsinkielisten oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palvelut sekä kehitysvammaisten lomatoiminnan palvelut. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut. Ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA) koulutuksen järjestää Helsingissä Yrkesinstitutet Praktikum.

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, oppimistilojen suunnittelu- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämissä palveluitä. Osa hallinnon henkilöstöstä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistoshteereinä, opistosäntinä sekä kalustonhoitajina.

Toiminnan painopisteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan neljä keskeisintä strategista painopistettä vuonna 2024 ovat:

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin

Toimialan keskeisiä painopisteitä edistetään vuonna 2024 osana kasvatusta ja koulutusta erilaisin toimenpitein kaikissa palveluissa eri koulutusasteilla mm. vahvistamalla ydintietoja ja -taitoja ja tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi toteutetaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan yhteisöllisyyttä, turvallisuutta sekä hyvinvointia oppijoiden arjessa. Vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla rasismien vastaista opetusta.

Henkilöstön veto- ja pitovoimaan haetaan ratkaisuja jatkuvasti mm. oppisopimuskoulutuksilla, omien työntekijöiden monimuotokoulutuksia tukemalla, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä sekä vieraskielisten työllistymisen edistämällä. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa pilotoidaan varhaiskasvatuksen opettajien kansainvälistä rekrytointia.

Käyttötalousmenojen kasvua ohjaa kaupunkistrategian mukainen käyttötalousmenojen 0,5 prosenttiyksikön tuottavuustavoite. Tuottavuutta seurataan systemaattisesti ja arvioidaan tuottavuuden kehittymistä. Toimintatapoja kehitetään säännöllisesti itse sekä yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa yli hallintorajojen. Toimiala on laatinut kaupungin ohjeistuksen sekä ulkopuolisen arvioinnin perusteella vuosittain etenevät tuottavuustoimenpiteet, joiden suunnittelutyötä ja toimenpanon seuranta jatketaan

Tuottavuustoimenpiteitä arvioidaan aina suhteessa lasten, nuorten ja aikuisten oppimiseen. Tuottavuustoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lasten ja nuorten näkökulmasta sekä huomioidaan erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten tarpeet.

Toimialan tuottavuuteen vaikuttaa keskeisimmin henkilöstöön ja tilaan käytetyt resurssit suhteessa oppijoiden määrään ja tarpeeseen. Henkilöstön pysyvyys, osaaminen ja saatavuus ovat merkittäviä kasvun ja oppimisen kannalta. Tavoitteena on, että resurssit käytetään tarkoituksenmukaisesti oppijoiden tarpeiden mukaan. Tuottavuustoimenpiteitä asetettaessa on tärkeää pitkäjänteisyys ja lukuvuosisyntyminen.

Toimialalla tuottavuutta voidaan saavuttaa mm. henkilöstön sairaspöissaoloja vähentämällä, henkilöstön ja lasten läsnäolojen samanaikaisuutta kohdentamalla (työvuorot, lukujärjestys, läsnäolot) sekä tarkastelemalla opiskelijamäärää suhteessa oppinnoissa etenemiseen, valmistumiseen ja tutkintojen määrään sekä työllistymiseen.

Tilojen käyttö ja yhteistyö kaupunkiympäristön tilojen rakentamisen ja hallinnan kanssa on tuottavuuden kannalta oleellista. Tulevina vuosina tavoitteena on saavuttaa mm. digitalisaation kautta työtapojen sujuvuutta entistä enemmän. Kaupungin ulkopuolelta hankittavien tukipalveluiden kanssa arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti yhdessä työn laatua ja tuottavuutta.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kesällä 2023 tehdyn strategian puolivälisarvioinnin mukaan toimiala on onnistunut hyvin strategian edistämässä ja useita tavoitteita on jo saavutettu. Strategisista tavoitteista Koulutus 2030 etenee. Koulutus 2030 visioi tulevaisuutta kasvatuksen ja koulutuksen näkökulmasta: millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan ja millainen toimintaympäristö sen mahdollistaa. Osallistavien tilaisuuksien ja empiirisen tiedon lisäksi Koulutus 2030 pohjautuu muun muassa EU:n, Sitran, OECD:n ja kaupungin omaan tutkimustietoon. Koulutus 2030 hakee ratkaisuja mm. segregaatiokehityksen hillitsemiseen ja ehkäisemiseen yhdessä muiden toimijoiden ja tutkijoiden kanssa.

Eriarvoisuuden vähentämiseksi toimialalla jatketaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen alueellisten erojen kaventamista, vahvistetaan lähikoulun vetovoimaisuutta ja lisätään tarveperusteista rahoitusta. Perusopetuksen tarveperusteisen rahoituksen vaikuttavuutta arvioidaan yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa. Segregaation ehkäisyssä jatketaan ja vahvistetaan systemaattista ja ennakoivaa toimialojen ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä. Bloomberg-Harvard -yhteistyömallin alueellinen levittäminen jatkuu kaupungissa. Tavoitteena on selkiyttää esim. alueellisia toimintatapoja turvallisuuteen ja väkivaltaan liittyvien tapahtumien yhteydessä.

Henkilöstön saatavuustilanne on edelleen heikko varsinkin varhaiskasvatuksessa. Saatavuuden haasteet heijastuvat henkilöstön hyvinvointiin ja kokemus työn kuormittavuudesta lisääntyy. Toimenpiteitä saatavuuden edistämiseen lisätään ja yksiköiden arjen toimivuuden parantamista haetaan mm. sijaisjärjestelyjä sujuvoittamalla, kehittämällä rekrytointeja esihenkilöiden ja työnhakijoiden näkökulmasta sekä mahdollistamalla koulutus- ja urapolkuja.

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpano jatkuu mm. uudentyyppisiä toimintamalleja kehittämällä. Lisäksi Stadin AO:ssa oppisopimuskoulutukseen osallistuvien määrän kasvattamista jatketaan edelleen. Toisen asteen ja vapaan sivistystyön yhteisen opintotarjonnan ja ristiinopiskelun mahdollistamista jatketaan. Tavoitteena on rakentaa toisen asteen yhteistä opintotarjontaa mahdollistamalla jatkuva oppiminen. Tavoitetta edistetään yhteistyössä työelämän, yritysten sekä kanslian elinkeino-osaston kanssa osana TE24-uudistusta.

Oppijoiden hyvinvointia vahvistetaan edelleen tunne- ja vuorovaikutustaidoilla, sitouttavalla koulu yhteisöllä sekä hyvinvointikahvila-konseptilla. Perusopetuksessa tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelmien systemaattinen käyttöönotto on hyvässä vauhdissa. Kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO 13) toimenpiteet ovat aktiivisesti käytössä.

Tuottavuutta edistetään kaupunkistrategian mukaisesti huomioiden lasten, nuorten ja aikuisten oppiminen. Tuottavuustoimenpiteiden valmistelussa on tehty lapsi- ja muiden vaikutusten arviointi. Lisäksi on hyödynnetty ulkopuolisen asiantuntijan arviointia toimialan tuottavuuteen vaikuttavista asioista. Suurimmat tuottavuuspotentiaalit liittyivät henkilöstö/asiakasmäärien suhteeseen sekä tilankäytön optimointiin. Tuottavuutta parannetaan pitkällä aikavälillä huomioiden lukuvoimavarojen kehittäminen.

Englanninkielistä perusopetusta on laajennettu ja paikkoja lisätty. Englanninkieliseen opetukseen pystyy hakeutumaan joustavasti lukuvuoden aikana. Kaksikielisessä suomi–englanti -opetuksessa aloitti syksyllä 2023 kolme uutta 7. luokkaa. Helsingin edistämä englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen on kirjattu hallitusohjelmaan.

Pohjoismaista kulttuuria vahvistava ”Pohjoismainen koulu” aloittaa kaksikielisenä suomi-ruotsi-opetuksena Yhtenäiskoulun tiloissa Käpylässä elokuussa 2024. Koulun opetussuunnitelmaa kehitetään Pohjoismainen koulu -konseptin mukaiseksi. Yhtenäiskoulu tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisen Kottby lågstadieskolanin kanssa. Kaikki helsinkiläislapset voivat hakea opetukseen äidinkielenä ja kotiosoitteesta riippumatta. Puolet opetuksesta tapahtuu ruotsiksi ja puolet suomeksi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää korotetaan 60 €/kk/alle 3-vuotias lapsi ja 75 €/kk/yli 3-vuotias lapsi.

Harrastamisen mallia jatketaan yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa kaikissa kaupungin suomen- ja ruotsinkielisissä perusopetuksen kouluissa sekä sopimus-, yksityis- ja erityiskouluissa. Oppilaiden osallisuutta vahvistetaan edelleen keräämällä heidän harrastustoiveitansa, joista suosituimpia toteutetaan.

Toimintaympäristön muutokset

Lainsäädäntö

Varhaiskasvatustalain mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan rekrytoimalla varhaiskasvatukseen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatukseen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia vuosittain vuoteen 2030 asti.

Rakennemuutoksen ja työvoimatilanteen edistämiseksi varhaiskasvatuksessa tuetaan edelleen vuoden 2024 aikana henkilöstön pätevoimien kehittämistä varhaiskasvatukseen opettajiksi myöntämällä palkkaetuja yliopistojen 1000+ hankkeen kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon opintoihin ja maksamalla koulutukseen hakeutumiseen liittyviä avoimen yliopiston kurssimaksuja. Lisäksi tavoitteena on lisätä varhaiskasvatukseen sosionomien määrää tukemalla henkilöstön pätevoimien kehittämistä sosionomin tehtävään. Oppisopimuskoulutuksen kautta pätevoimien kehittämisen varhaiskasvatukseen lastenhoitajien määrää pyritään nostamaan ja varhaiskasvatukseen opettajien pätevoimien kehittämistä varhaiskasvatukseen erityisopettajiksi tuetaan edelleen. Opinnoissa tukeminen lisää henkilöstön palkkaetu- ja sijaiskustannuksia.

Varhaiskasvatustalain 1.8.2022 tulleen lapsen tukea vahvistavan muutoksen toimeenpanoa ja prosessien kehittämistä jatketaan edelleen.

Perusopetuslaki muuttui poissaolojen osalta 1.8.2023. Lain mukaan opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Lakimuutos liittyy Sitouttava koulu yhteisöllä -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli poissaolojen ehkäisy ja myönteisen toimintakulttuurin rakentaminen kouluissa. Koulujen riittävä henkilöstöresurssi, mm. kouluvalmentajien toiminnan laajentaminen, varmistavat osaltaan toiminnan poissaolojen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi suunnitelmallisesti.

Oppivelvollisuuslain mukainen oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpano jatkuu, ensimmäiset oppivelvolliset valmistuvat keuhällä 2024.

Kasvatukseen ja koulutukseen toimiala tuottaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämistä vastaavalla olevat oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palvelut. Oppilashuollon lakisääteinen mitoitus muuttui tiukemmaksi vuonna 2023, mikä kasvattaa menoja vuonna 2024.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palveluiden toimintatapoja kehitetään vastaamaan työllisyydenhoidon kuntakokeilun tavoitteena olevaa palvelurakennetta. Tämä tukee nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Osana kotouttamislain kokonaisuudistusta Kotiva-toiminta tullaan kohdentamaan kunnan velvollisuudeksi. Toimintaa on tarve laajentaa jo vuonna 2024 yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

Hallitusohjelman keskeiset vaikutukset

Hallitusohjelman hallituskauden suurimmat panostukset kohdistuvat perusopetukseen (+ 200 milj.), ammatilliseen koulutukseen (+ 10 milj.) ja lukiokoulutukseen (+ 10 milj.). Valtionavustusten tasoa leikataan 125 milj. Hallitusohjelmassa ei täsmennetä miten muutokset tarkemmin kohdentuvat. Sote-palveluiden muutoksen myötä kuntien palveluissa korostuu opetus ja kasvatus.

Varhaiskasvatuksen opettajien sekä perusopetuksen erityisopettajien koulutusmäärien riittävydestä huolehtiminen on tärkeää. Pätevät erityisopettajat ovat edellytys oppimisen tuen tarpeisiin vastaamiseksi.

Oppimisen tuen yhtenäistäminen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle on tervetullut uudistus.

Englanninkielinen koulutus näkyy ohjelmassa vahvasti varhaiskasvatuksesta aina toiselle asteelle saakka. Erityisesti englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen on ollut Helsingin ja pääkaupunkiseudun tavoitteena ja tämä hallitusohjelmassa luvataan toteuttaa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön käyttö	Tilin-päätös 2019	Tilin-päätös 2020	Tilin-päätös 2021	Tilin-päätös 2022	Tulos-budjetti 2023	Ennuste 2023	Talous-arvio 2024	Talou-suunni-telma 2025	Talou-suunni-telma 2026
Henkilöstön määrä	13 905	14 696	14 654	14 507	14 769	14 759	14 925	15 204	15 287

Nykyisestä henkilöstöstä arviolta noin 850 henkilöä (6 %) saavuttaa eläkeiän vuosina 2024–2026. Toimialalla työskentelee eläkeiän saavuttaneita 230 henkilöä. Eniten ennakoitua eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen opettajissa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajissa sekä luokanopettajissa ja lehtoreissa. Vakinaisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus vuonna 2022 oli yhteensä 1 057 henkilöä. Tästä eläköityneitä oli 238 ja muita kuin eläköityneitä 819 henkilöä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä muuttuu väestöennusteen ja osallistumisasteen kehityksen mukaisesti. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan seuraamalla päiväkotien henkilöstörakennetta ja rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia aina vuoteen 2030 asti.

Suomenkielisessä perusopetuksessa henkilöstömäärän ennustetaan kasvavan verrattuna vuoteen 2023.

Peruskoulujen johtamisresurssia kasvatetaan lisäämällä apulaisrehtorien määrää. Tehostetun oppilaanohjauksen vahvistaminen lisää perusopetuksen oppilaanohjaajien määrää. Tavoitteena on rekrytoida lisää kaupungin omia koulunkäynninohjaajia, mikä tulevaisuudessa pienentää henkilöstövuokrauksen tarvetta. Seuren koulunkäynninohjaajien varahenkilö- ja sijoittelupalvelua on tarkoitus pilotoida lukuvuonna 2023–24 ja palvelun ostoa jatkossa arvioidaan kokeilun perusteella.

Lukioiden henkilöstömäärä kasvaa lähivuosina opiskelijamäärän kasvun myötä. Lukioiden johtamisresurssia kasvatetaan lisäämällä apulaisrehtorien määrää lukioissa. Ammatillisen koulutuksen henkilöstömäärä kasvaa myös hieman. Stadin AO:n johtamisresurssia ja sen kohdentumista tarkastellaan. Muutoksiin ammatillisen koulutuksen henkilöstömäärässä vaikuttavat erityisesti ammatillisen koulutuksen rahoitukseen kuuluvien, vuosittain erikseen haettavien strategiarahoituksen ja lisäsuoritepäätöksen suuruus.

Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstömäärässä on vuonna 2024 pientä nousua ja vuoteen 2026 saakka henkilöstömäärän ennustetaan pysyvän samalla tasolla. Henkilöstömäärän kasvu johtuu perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärään noususta ja toiminnallisista muutoksista. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa lisätään varajohtajien sekä omien varahenkilöiden ja sijaisten määrää henkilöstön saatavuuden haasteiden takia. Perusopetuksessa lisätään vakinaisten koulunkäynti-ohjaajien rekrytointia, mikä pienentää henkilöstövuokrauksen tarvetta Seuresta.

Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkattavan henkilöstön määrä on viime vuosina kasvanut koko toimialalla.

Toimialalla panostetaan strategian mukaisesti toimenpiteisiin henkilöstön veto- ja pitovoiman edistämiseksi. Henkilöstövajetta on erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan,

erityisluokanopettajan ja psykologin tehtävissä sekä joidenkin ammattialojen opettajista ammatillisessa koulutuksessa. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on näiden lisäksi luokanopettajan ja erityisopettajan tehtävissä. Hallinnon tehtävissä henkilöstön saatavuusongelmat ilmenevät erityisesti tietohallintopalveluissa. Henkilöstön saatavuuden edistämiseksi toimialalle perustettiin vuonna 2023 henkilöstön saatavuusyksikkö, jonka toimintaa on tarkoitus jatkaa toimialan työvoimapolitiikan saatavuuden edistämiseksi.

Panostuksia varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden edistämiseksi lisätään. Varhaiskasvatuksessa vuonna 2022 aloitettua nopean avun yksikön toimintaa, omien sijaisten liikkuvuutta sekä sijaisten saatavuutta kehitetään edelleen. Ratkaisuja varhaiskasvatuksen työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti myös oppisopimuskoulutuksilla, omien työntekijöiden monimuotokoulutuksia tukemalla, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä sekä vieraskielisten työllistymisen edistämällä. Varhaiskasvatuksessa henkilöstön pätevoitymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi, varhaiskasvatuksen sosionomiksi ja varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi tuetaan taloudellisesti eri keinoin. Varhaiskasvatustieteen maisterin opintoja, mikä lisää palkkaetu- ja sijaiskustannuksia. Lisäksi ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa pilotoidaan varhaiskasvatuksen opettajien kansainvälistä rekrytointia.

Perusopetukseen on laadittu strategiakauden suunnitelma henkilöstön veto- ja pitovoiman edistämiseksi. Tarve erityisopettajaksi/erityisluokanopettajaksi pätevoitymistä tuella sekä laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen ja kielikylypyopetukseen pätevoitymistä tuella jatkuu myös vuonna 2024. Perusopetuksessa jatketaan yhteistyön tehostamista, harjoittelukäytäntöjen vahvistamista sekä viestintää yliopistojen kanssa. Lisäksi osallistutaan laajemmin rekrytointitapahtumiin sekä suunnataan markkinointia kattavammin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu osaamisen kehittämisen painopistealueisiin, jotka tukevat toimialan neljän tärkeän strategiategeman toteutumista sekä Koulutus 2030 -strategian muodostamista. Painopisteet ovat perustyöhön fokusoiminen sekä henkilöstön veto- ja pitovoimaan liittyvä osaaminen.

Toimialan osaamisen kehittämisen toimenpiteet kohdistuvat vuonna 2024 muun muassa pedagogiikkaan, kaksikieliseen opetukseen, inklusiiviseen toimintakulttuuriin, lukemisen vahvistamiseen sekä joustaviin opetusjärjestelyihin liittyvään osaamisen kehittämiseen. Lisäksi toimialalla halutaan vahvistaa osaamista liittyen verkostomaiseen työskentelyyn ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan ei-kelpoisen henkilöstön pedagogista perusosaamista perehdytyksestä lähtien kehittämällä ja räätälöimällä pedagogista koulutustarjontaa eri osaamistarpeisiin.

Työyhteisöissä edistetään Kunta10 -henkilöstökyselystä nousseita kehittämistoimenpiteitä. Työyhteisöjen ja esihenkilöiden työhyvinvoinnin tueksi on otettu käyttöön vuonna 2023 kohdennettu työyhteisötuen malli, jota kehitetään edelleen vuonna 2024 tukemaan työyhteisöjä ja esihenkilöitä. Työkykyjohtamisen tukea on tarve vahvistaa tukea toimialan henkilöstöhallinnossa.

Osana johtamisen kehittämistä perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja toisella asteella jatketaan johtamisrakenteiden arviointia ja kehittämistä. Tavoitteena on tukea pedagogista- ja valmentavaa johtamista sekä talusjohtamista ja lisätä johtamistehtävien roolin vetovoimaisuutta. Johtaminen 2030 tavoitetilan teemojen edistämistä jatketaan vuonna 2024 toimialan johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämiseksi.

Talousarvion vaikutusten arviointi

Taloudelliset vaikutukset

Stadin ammatti- ja aikuisopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista joustavasti alueellisen elinkeinoelämän muuttuviin ja vaihteleviin tarpeisiin. Vieraskielisten työllistymistä edistetään mm. tarjoamalla Työväenopistossa suomen kielen kurseja.

Varhaiskasvatustalustarjonnan on positiivinen vaikutus nuorten aikuisten työllisyysasteeseen. Vaikutus näkyy erityisesti nuorten naisten mahdollisuuksissa osallistua työmarkkinoille.

Kuntalaisvaikutukset

Talustarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, sekä osallisuuskyvykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä.

Lapsivaikutukset

Talustarvion toimenpiteet ja asetetut toiminnan tavoitteet kohdistuvat pääasiassa lapsiin ja nuoriin. Talustarviossa on useita toimenpiteitä, joilla on merkittävää positiivista vaikutusta lasten ja nuorten tasapainoiseen kasvuun ja kehitykseen.

Toimenpiteet perustuvat jokaisen lapsen yhdenvertaiseen oikeuteen saada laadukasta varhaiskasvatusta ja opetusta. Toimenpiteillä ehkäistään eriarvoistumista sujuvaa koulupolkua vahvistamalla ja koulupudokkuutta vähentämällä.

Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta kasvatetaan entisestään. Varhaiskasvatukseen osallistumisella on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia lapsen kehitykselle ja etenkin maahanmuuttajataustaisten lasten myöhemmälle koulumenestykselle. Yksityishoidon tuen kuntalaisen kasvattaminen vaikuttaa lapsiperheiden yhdenvertaiseen mahdollisuuteen osallistua varhaiskasvatukseen. Toimenpide edistää lasten mahdollisuuksia jatkaa samassa päiväkodissa esiopetuksessa koulun alkuun saakka, mikä vähentää lasten opinpolun aikaisia siirtymiä.

Varhaiskasvatuksen työhyvinvointiin liittyvillä toimenpiteillä voi arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia myös lapsiin. Tavoitellut vähentyvät sairauspoissaolot turvaavat lasten ja henkilöstön pysyviä vuorovaikutussuhteita lapsiryhmissä. Lisäksi varhaiskasvatuksessa tuottavuutta tavoitellaan henkilöstön ja lasten paremmalla samanaikaisella läsnäolojen kohdentumisella. Tavoitteeseen pyritään ohjaamalla henkilökuntaa pitämään lomiaan viikkoina, joina lapsimäärä on alempi kuten syysloma- ja talvilomaviikkoina ja ohjaamalla vanhempia ilmoittamaan ennalta tiedossa olevista poissaoloista. Tämä on tärkeää, jotta voidaan vähentää henkilöstön liikkuvuutta ja lisätä pysyvyyttä.

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa keskeisimpiä toimenpiteitä on panostaminen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen, jonka odotetaan vaikuttavan positiivisesti lasten hyvinvointiin, sosiaalisiin taitoihin, psyykkiseen turvallisuuteen, ryhmäytymiseen ja kouluun kiinnittymiseen vahvistumiseen. Peruskouluissa 1–2 luokkalaisten iltapäivätoiminnan ja 3–9 luokkalaisten harrastustoiminnan osallistumisastetta kasvatetaan, jonka voi arvioida vaikuttavan myönteisesti lasten oikeuteen mielekkääseen vapaa-aikaan ja harrastuksiin. Maksuhojennuksilla pyritään varmistamaan myös vähävaraisten perheiden lasten osallistuminen.

Tavoite suomen kielen opetuksen tehostamisesta ja S2 oppilaiden määrän tasaantumisesta arvioidaan vaikuttavan positiivisesti lapsen oikeuteen saada taitotasolleen vastaavaa kielenopetusta ja toimenpiteillä voi olla vaikutusta myös lasten jatko-opintomahdollisuuksiin.

Lukioiden tuottavuustoimenpiteenä opintotarjontaa optimoidaan hyödyntäen lukioiden yhteistä verkkotarjotinta ja lukioiden, Stadin AO:n sekä työväenopiston ristiinopiskelumallia. Toimenpide suurentaa ryhmäkokoja joissain valinnaisissa opinnoissa, mutta toisaalta sen voi arvioida vaikuttavan jopa positiivisesti opiskelijoiden monipuolisiin opintomahdollisuuksiin ja yksilöllisiin opinpolkuihin. Verkko-opintojen suorittamalla saa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarpeellisia digitaitoja.

Sukupuolivaikutukset

Toimialan talousarvion toimenpiteitä ei ole suoraan kohdistettu oppijoiden sukupuoleen. Siten ne eivät suoraan vahvista tai heikennä sukupuolten yhdenvertaisuutta tai tasa-arvoa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle pohjautuu voimassa oleviin opetussuunnitelmiin, joiden mukaan päiväkodeissa ja kouluissa edistetään sukupuolten tasa-arvoa, tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, toteutetaan sukupuolitietoista opetusta ja arvostetaan moninaisuutta.

Yhdenvertaisuusvaikutukset

Toimialan talousarvion toimenpiteissä ja tavoitteissa on huomioitu eri ikäiset oppijat varhaiskasvatuksesta ikäihmisiin. Strategisten tavoitteiden toteuttamisen toimenpiteet kohdistuvat erityisesti lapsiin ja nuoriin. Yhdenvertaisuuteen myönteisesti sekä segregaatioon ehkäisevästi vaikuttavia toimenpiteitä arvioidaan olevan esimerkiksi tarveperusteisen rahoituksen uudistuksella. Henkilöstön osaamisen kehittämisen arvioidaan vahvistavan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta toimialalla.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset

Talousarvion toimenpiteet parantavat lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Oppiminen itsessään tuottaa hyvinvointia ja vahvistaa osallisuutta. Talousarvioon sisältyy toimenpiteitä, sitova tavoite sekä kaupunkiyhteinen toiminnallinen tavoite, joilla on hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Sitovana tavoitteena parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta lisäten. Lisäksi toiminnallisena tavoitteena on parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä.

Ympäristövaikutukset

Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen.

Koulujen ja päiväkotien ruokalistoilta on vähennetty punaista lihaa sisältäviä ruokia ja lisätty kala- ja kasvisruokien määrää. Palvelukeskus Helsingin kanssa on perustettu yhteinen "Vastuullisen ruokalistan kehittämissyöry", joka kehittää vastuullisia ruokaratkaisuja. Kotimainen kaurajuoma on lisätty vapaasti valittavaksi ruokajuomaksi päiväkotiruokailuun. Kouluissa ja päiväkodeissa syntyvän ruokahävikin vähentämiseksi tehdään toimialla yhteistyötä palveluntuottajien kanssa ja syntyvän ruokahävikin määrää seurataan.

Uusien päiväkotij- ja koulurakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan aina huomioon ympäristökriteerit. Kaikissa tilahankkeissa käytetään mahdollisimman paljon kierrätettäviä ja kunnostettavia irtokalusteita, jotka valitaan ammattilaisten toimesta yhteistyössä käyttäjien kanssa. Tavoitteena on varmistaa laadukkaiden, pitkäikäisten kalusteiden monivuotinen käyttö, vähentää toimialan jättekustannuksia ja edistää kaupungin kestävä kehityksen tavoitteita. Kiertotalous on myös kustannustehokas ratkaisu, joka vähentää toimialan irtokalustamishankintoja.

Organisaatio-, kaupunkikonserni- ja henkilöstövaikutukset

Työkykyjohtamisen vahvistamisella on myönteisiä vaikutuksia henkilöstön hyvinvointiin ja terveyteen. Toimenpiteessä vähennetään henkilöstön sairauspoissaoloja tukemalla työkykyjohtamista ja lisäämällä arjen työhyvinvointia.

3.1.2.1. 2 10 01 Kaupungin tuottamat palvelut

1 000 €	Käyttö 2022	Talousarvio 2023	Ennuste 2023	Ehdotus 2024	Talousarvio 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Tulot yhteensä	76 908	45 920	43 478	42 628	42 628	42 628	42 628
Menot yhteensä	1 357 044	1 232 207	1 255 346	1 296 722	1 313 722	1 373 127	1 444 086
<i>Ylitysoikeus</i>							
Toimintakate	-1 280 136	-1 186 287	-1 211 868	-1 254 094	-1 271 094	-1 330 499	-1 401 458
Poistot	27 739	31 122	30 000	33 023	33 023	37 537	39 902
Tilikauden tulos	-1 307 876	-1 217 409	-1 241 868	-1 287 117	-1 304 117	-1 368 036	-1 441 360

Sote-uudistuksesta johtuen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviorakenne on muuttunut vuodesta 2023 alkaen, jonka vuoksi vuosi 2022 ei ole täysin vertailukelpoinen. Vuoden 2023 aikana kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät ovat tarkentuneet ja vuoden 2024 talousarvio sisältää määrärahasiirtoja talousarviokohdalta 2 10 02.

Talousarvion toiminnan tavoitteet 2024

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Varhaiskasvatus Vähintään 80 prosenttia kohderyhmään valituista varhaiskasvatusyksiköistä osallistuu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavaan koulutukseen.
Mittarin 1 lähtöarvo	Lähtöarvoa ei ole. Tavoitteeseen saadaan kohderyhmä syksyllä 2023
Mittarin 1 tavoitearvo	Vähintään 80 % kohderyhmään kuuluvista yksiköistä
Mittari 2	Perusopetus Koulujen %-osuus, joissa käytetään vähintään yhtä sovittua tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmaa. Ohjelmia käytetään vuosiluokkien 1-6 ja 7-9 kouluissa vähintään 2 vuosiluokalla ja vuosiluokkien 1-9 kouluissa vähintään 4 vuosiluokalla (2-3 vuosiluokkaa luokka-asteilta 1-6 ja 1-2 vuosiluokkaa luokka-asteilta 7-9). Sovitut ohjelmat ovat: Mieli ry:n materiaalit (Hyvää mieltä yhdessä, Hyvän mielen koulu, Hyvän mielen taitomerkki), Friends, Yhteispeli, Askeleittain, KiVa. Lisäksi ohjelmien listaan voi tulla uusi, tieteellisesti tutkittu ohjelma.
Mittari 2 lähtöarvo	Alustava arvio on tehty (yli puolet kouluista käyttävät sovittuja ohjelmia toimintasuunnitelmien kuvausten pohjalta). Tieto kerätään vuoden 2023 loppuun mennessä.
Mittari 2 tavoitearvo	Vähintään 80 % kouluista.
Strategian painopiste	Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki; Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia; Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat
Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Tavoitteena on luoda rakenteet toiseen asteen opiskelijoiden ristiinopiskelumahdollisuuksien lisäämiseksi.

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Tavoitekategoria
Mittari 1	Toimialan oma Lukio- ja ammatillinen koulutus sekä vapaa sivistystyö Tavoitteena on luoda rakenteet toiseen asteen opiskelijoiden ristiinopiskelumahdollisuuksien lisäämiseksi.
Mittarin 1 lähtöarvo	Ristiinopiskelun rakenteita (yhteistä opintoalustaa, viestintä- ja tiedotussuunnitelmaa) ei ole.
Mittarin 1 tavoitearvo	Vuoden 2024 aikana ristiinopiskelun rakenteita on luotu. Rakenteiden olemassaolo on todennettu niin, että ensimmäiset opiskelijat kaupungin lukioista ja Stadin ammatti- ja aikuisopistosta ovat yhteisen opintoalustan kautta ilmoittautuneet muun kuin oman koulutusmuotonsa opintoihin, suorittaneet opinnot, opinnot on arvioitu ja opintosuoritus on kirjattu osaksi suoritettavaa tutkintoa.
Strategian painopiste	Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia; Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi (2) sitovaa toiminnan tavoitetta, joista ensimmäinen, ”Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa” on samalla kaupunkiyhteinen hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisen tavoite. Toinen sitova toiminnan tavoite on ”Kaikki oppilaitokset ovat hyviä”.

”Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa” sitovan tavoitteen toteutumista mitataan kahdella mittarilla. Varhaiskasvatusta koskevalla mittarilla todennetaan, että vähintään 80 prosenttia kohderyhmään valituista varhaiskasvatusyksiköistä osallistuu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavaan koulutukseen. Perusopetusta koskevalla mittarilla todennetaan, että vähintään 80 prosenttia kouluista käyttää vähintään yhtä soveltua tunne ja vuorovaikutustaito-ohjelmaa. Ohjelmia käytetään vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään 2 vuosiluokalla ja vuosiluokkien 1–9 koulussa vähintään 4 vuosiluokalla (2–3 vuosiluokkaa luokkaa asteilta 1–6 sekä 1–2 vuosiluokkaa luokka-asteilta 7–9).

Sitova toiminnan tavoite ”Kaikki koulut/ oppilaitokset ovat hyviä” kytkeytyy yhden vuoden 2024 keskeisen toiminnan painopisteen edistämiseen. Tavoitteen toteutumista mitataan yhdellä mittarilla, joka koskee lukio- ja ammatillista koulutusta sekä vapaata sivistystyötä. Suomenkielisen lukion- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön sekä ruotsinkielisen lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on luoda rakenteet toisen asteen opiskelijoiden ristiinopiskelumahdollisuuksien lisäämiseksi.

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Lasten ja nuorten alueellisissa yhteistyöverkostoissa tunnustetaan tutkimus- ja ilmiötietoon perustuen sekä vuorovaikutuksessa alueen lasten, nuorten, perheiden ja toimijoiden kanssa keskeiset toimialayhteiset toimenpiteet lasten ja nuorten turvallisuuden tunteen parantamiseksi kaupunkiuudistusalueilla. Yhteisesti sovitut toimenpiteet kirjataan ja niiden toteutumista seurataan osana yhteistyöverkoston toimintaa.
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	12 (3 per KU-alue)
Strategian painopiste	Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki; Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan; Toimiva ja kaunis kaupunki; Helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Vieraskielisten opiskelijoiden määrä senioreille suunnatuilla kursseilla kasvaa
Mittarin 1 lähtöarvo	Vuoden 2023 toteuma
Mittarin 1 tavoitearvo	Suurempi kuin vuoden 2023 toteuma
Strategian painopiste	Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki; Helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Torjutaan ilmastonmuutosta ja ympäristövaikutuksia muun muassa kiertotalouden, resurssitehokkuuden sekä ilmastokasvatuksen keinoin
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen

Muu toiminnan tavoite	Selite
Mittari 1	Stadin AO:n valinnaisten kestävän tulevaisuuden opintojen määrä kasvaa vuonna 2024 viisi prosenttia verrattuna vuoden 2023 tulokseen.
Mittarin 1 lähtöarvo	Vuoden 2023 toteuma
Mittarin 1 tavoitearvo	Vuoden 2023 toteuma + vähintään 5 %
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupungin toimintojen tuottavuutta parannetaan digitalisaation, tilatehokkuuden ja prosessitehokkuuden keinoin
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Varhaiskasvatuksessa kasvat- ja koulutushenkilöstön määrää pyritään kohdentamaan aiempaa tasaisemmin päiväkotien, yksiköiden ja alueiden välillä ja siten nostaa lasten ja aikuisten suhdelukua puolella prosenttiyksiköllä.
Mittarin 1 lähtöarvo	84,8 % (vuoden 2022 keskiarvo)
Mittarin 1 tavoitearvo	85,3 %
Strategian painopiste	Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on neljä kaupunkiyhteistä toiminnan tavoitetta. Kaupunkiyhteisillä tavoitteilla toteutetaan kaupunkistrategiaa kokonaisuuksissa, jotka edellyttävät toimialojen ja kanslian yhteistä panostusta.

Kaupunkiuudistustavoitetta toteutetaan lasten ja nuorten alueellisissa yhteistyöverkostoissa, joissa tunnistetaan tutkimus- ja ilmiötietoon perustuen sekä vuorovaikutuksessa alueen lasten, nuorten, perheiden ja toimijoiden kanssa keskeiset toimialayhteiset toimenpiteet. Toimenpiteillä parannetaan lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta kaupunkiuudistusalueilla. Yhteisesti sovitut toimenpiteet kirjataan ja niiden toteutumista seurataan osana yhteistyöverkoston toimintaa.

Kaupunkiyhteistä vastuulliseen talouteen linkittyvää tavoitetta toteutetaan tuottavuutta parantamalla. Kasvatuksen ja koulutuksen suurimmat tuottavuuspotentiaalit liittyivät henkilöstö/asiakasmäärien suhteeseen sekä tilankäytön optimointiin.

Kaupunkiyhteistä ilmastotavoitetta toteutetaan Stadin AO:n kestävän tulevaisuuden opintojen määrän kasvattamisella.

Kaupunkiyhteisenä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä. Työväenopistossa ja Arbiksessa tavoitellaan vieraskielisiä senioreita kursseille.

Keskeiset talousarviovuoden muutokset palvelukokonaisuuksittain

Kaupungin tuottamat palvelut (21001)	Tulosbudjetti 2023 (1 000 €)	Talousarvio 2024 (1 000 €)	Muutos edelliseen vuoteen (1 000 €)	Muutos edelliseen vuoteen (%)	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
TA-kohdan menot yhteensä	-1 232 207	-1 313 722	-81 515	6,62	Kasvua aiheuttavat asiakasmäärän kasvu, vuokramuutokset, palkankorotukset ja hintatason nousu
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-398 730	-413 132	-14 402	3,61	Kasvua aiheuttavat vuokrien nousu, lakisääteiset muutokset palkankorotukset ja hintatason nousu ja saatavuustoimenpiteiden lisääminen
Perusopetus	-417 979	-454 201	-36 222	8,67	Kasvua aiheuttavat asiakasmäärän kasvu, vuokrien nousu, kehitysvammaisten ip-toiminnan siirto, palkankorotukset ja hintatason nousu.
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	-225 626	-224 330	1 296	-0,57	
-josta lukiokoulutus	-79 670	-83 135	-3 465	4,35	Kasvua aiheuttavat asiakasmäärän kasvu, vuokrien nousu, palkankorotukset ja hintatason nousu.

Kaupungin tuottamat palvelut (21001)	Tulosbudjetti 2023 (1 000 €)	Talousarvio 2024 (1 000 €)	Muutos edelliseen vuoteen (1 000 €)	Muutos edelliseen vuoteen (%)	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
-josta ammatillinen koulutus	-131 670	-126 321	5 349	-4,06	Muutoksen aiheuttaa rahoituksen kohdentaminen järjestämisluvan mukaan.
-josta vapaa sivistystyö	-13 503	-14 069	-566	4,19	Kasvua aiheuttavat palkankorotukset ja hintatason nousu.
Ruotsinkieliset palvelut	-90 567	-95 234	-4 667	5,15	Kasvua aiheuttavat palkankorotukset, hintatason nousu sekä asiakasmäärän pieni kasvu.
Hallinto	-99 305	-126 825	-27 520	27,71	Kasvua aiheuttavat toimialan vuokramuutokset, digitaalinen perusta, palkankorotukset ja hintatason nousu

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä kerhoissa), kotihoidon tuen sekä yksityisen hoidon tuen piirissä on vuonna 2024 arvioitu olevan 34 000 asiakasta, mikä on noin 850 lasta vähemmän kuin talousarviossa vuonna 2023. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärän ennustetaan kasvavan 200 lapsella. Samoin yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärän arvioidaan kasvavan 200 lapsella. Kotihoidontuen käytön ennustetaan laskevan 670 lapsella.

Varhaiskasvatuksen asiakasmääräennusteisiin vaikuttaa syntyvyyden lasku. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön vaikuttaa työllisyys ja perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Helsingin strategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta. Viime vuosina varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kasvanut väestökehitystä enemmän. Erityisesti alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatukseen osallistuminen on kasvanut, mikä on kasvattanut henkilöstötarvetta ja -kustannuksia, koska alle 3-vuotiaille on korkeampi henkilöstömitoitus kuin yli 3-vuotiailla.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä vieraskielisiä lapsia noin 6 800 eli noin 25 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen osuuden (tällä hetkellä 12 %) arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta tukea tarvitsevien arvioidaan kasvavan asiakasmäärän kasvusta johtuen. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 3 600 lasta.

Varhaiskasvatuksen työvoimatilanne on kriittinen ja heikentynyt entisestään, minkä johdosta talousarvio sisältää lisäpanostuksia henkilöstön saatavuuteen. Työvoimatilanteen heikentyminen näkyy työvoimavajeessa, rekrytoinneissa sekä sijaisten saatavuudessa. Pedagogisen osaamisen taso heikentyy ei-kelpoisten työntekijöiden määrän kasvaessa. Lainsäädännön mukaisen henkilöstörakennemuutoksen toteuttamista jatketaan vuosittain lähemmäs vuoden 2030 tavoitetasoa.

Leikkipuistoissa toteutettava koululaisten iltapäivätoiminta muuttui perusopetuslain mukaiseksi iltapäivätoiminnaksi vuonna 2023. Leikkipuistojen henkilöstöresursseja suunnataan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan.

Helsinki on mukana kaksivuotisen esiopetuksen valtakunnallisessa kokeilussa vuosina 2021—2024. Vuoden 2024 aikana kokeiluun osallistuu yhteensä noin 900 vuonna 2017 syntynyttä lasta 44 suomenkielisessä kokeiluun valitussa päiväkodissa.

Perhevapaauudistuksen seurauksena kotihoidon tuen käyttö ja kustannukset voivat muuttua.

Selvitetään nopealla aikataululla, miten ruotsinkielisiä varhaiskasvatuspaikkoja voidaan tarpeenmukaisesti lisätä Itä-Helsinkiin.

Perusopetus

Suomenkielistä perusopetusta on varauduttu järjestämään noin 44 000 oppilaalle. Perusopetuksen oppilasmäärä on lisääntynyt merkittävästi vuosittain ja sen ennustetaan kasvavan noin 1 000 oppilaalla verrattuna vuoden 2023 talousarvioon.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on vieraskielisiä 25 % eli noin 10 700 oppilasta. Vieraskielisten oppilaiden määrän

ennustetaan jatkavan kasvua. Valmistavan opetuksen oppilasmäärän arvioidaan kasvavan 850 oppilaaseen. Tällä hetkellä valmistavassa opetuksessa on noin 800 oppilasta, joista ukrainalaisia on noin 200.

Erytisoppilaiden osuus on noin 14,5 % koko oppilasmäärästä. Tämä on yhteensä noin 6 250 oppilasta, joista arvioidaan erityisluokilla olevan noin 3 000 (48 %) oppilasta ja integraatio-oppilaita noin 3 300 (52 %). Erytisoppilaiden määrässä on viime vuosina ollut merkittävää kasvua vaikeasti kehitysvammaisten ja autististen oppilaiden määrässä. Näille ryhmille tarkoitettuja erityisluokkia on perustettu lisää vuosittain.

Perusopetuslain mukaisen koululaisten iltapäivätoiminnan oppilasmäärään ennustetaan pysyvän lähes samana verrattuna vuoden 2023 talousarvioon, jolloin toiminnassa on yhteensä noin 9 650 oppilasta. Näistä suomenkielisessä toiminnassa ennustetaan olevan noin 8 650 ja ruotsinkielisessä toiminnassa noin 1 000.

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä perusopetuksessa on tehostettu ja lisätty oppilaanohjausta. Oppilaalla on oikeus saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetun ohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun ohjauksen tarpeessa on noin 1 300 oppilasta. Oppilaalle tarjotaan ohjausta vielä perusopetuksen jälkeen elokuussa, jos oppilaalla ei ole koulutuspaikkaa.

Palvelukokonaisuuden ja sotepe-toimialan järjestämisen oppilashuollon piirissä arvioidaan olevan noin 57 000 esi- ja perusopetuksen oppilasta vuonna 2024. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrän kasvu näkyy myös oppilashuollon palvelutarpeen kasvuna.

Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

Toisen asteen opiskelijoiden määrän arvioidaan kasvavan koko 2020-luvun. Helsingissä lukiopaikka tarjotaan 60 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Suomenkielisten lukiolaisten määrän arvioitu kasvu on noin 130 opiskelijaa vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämässä suomenkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 9 090 opiskelijaa, joista vieraskielisiä on 17,5 %.

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Opiskelijavirtauma on hieman yli 20 000 opiskelijaa vuodessa. Muun kielisten opiskelijoiden määrä on 43 % kokonaisopiskelijamäärästä. Erityistä tukea saa noin 23 % tutkinto- ja TUVA-opiskelijoista.

Vapaan sivistystyön opetustunteja tarjotaan 107 000 tuntia. Työväenopiston rooli kotoutumisen tukemisessa vahvistuu. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus on noin 17 %. Suurin aineala on suomi toisena kielenä ja erityisenä kohderyhmänä ovat vieraskieliset kotivanhemmat.

Palvelukokonaisuuden ja sotepe-toimialan järjestämisen opiskelijahuollon piirissä arvioidaan olevan noin 31 000 opiskelijaa vuonna 2024. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvu näkyy myös opiskelijahuollon palvelutarpeen kasvuna.

Yhteistyötä vapaan sivistystyön, lukiokoulutuksen sekä ammatillisen koulutuksen kesken kehitetään yhteistä kurssitarjontaa luomalla ja helpottamalla ristiinopiskelua yhdessä ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden kanssa.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta on varauduttu järjestämään kokonaisuudessaan 2 300 asiakkaalle, mikä on 20 lasta vähemmän kuin talousarviossa vuonna 2023. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärän ennustetaan lisääntyvän noin 40 lapsella.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatushenkilöstön saatavuudessa on suuria ongelmia. Lainsäädännön mukaisen henkilöstörakennemuutoksen toteuttamista jatketaan lisäämällä varhaiskasvatuksen opettaja ja -sosionomivakanssien määrää lähemmäs vuoden 2030 tavoitetasoa.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Vuonna 2023 kokeiluun osallistuu vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia kahdessa ruotsinkielisessä päiväkodissa. Kokeilussa mukana olevilla lapsilla on oikeus oppilashuollon palveluihin ja kolmiportaisen tuen malli koskee myös kokeiluun osallistuvia lapsia.

Ruotsinkielistä perusopetusta on varauduttu järjestämään noin 4 190 oppilaalle, joista vieraskielisiä 3,5 %. Oppilasmäärän ennustetaan kasvavan noin 35 oppilaalla. Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla noin 8 %:ssa. Valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen tarve on lisääntynyt viime vuosina.

Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 1 360 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 1 %. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvu näkyy opiskelijahuollon palvelutarpeen kasvuna.

Vapaan sivistystyön opetusta tarjotaan 21 500 tuntia. Tämän lisäksi tarjotaan aikuisten perusopetusta syksystä 2024. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa entistä laajemmin uusia asiakasryhmiä vapaan sivistystyön piiriin. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä vuonna 2024 on vieraskieliset ikäihmiset.

Hallinto

Hallinnon henkilöstöstä n. 180 henkilöä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistosuhteereinä, opistoisäntinä sekä kalustonhoitajina. Hallinnon määrärahat sisältävät toimialan koko henkilöstöä koskettavia menoeriä, kuten työterveys ja palkkahallinto. Nämä toiminnot muodostavat yli 60 % hallinnon kustannuksista.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Strategiset riskit

Henkilöstön saatavuuden haasteet heijastuvat henkilöstön hyvinvointiin: Kokemus työn kuormittavuudesta lisääntyy, palvelutuotannon yksiköissä aiheutuu ennakoimattomia muutoksia sekä työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen hankaloituvat. Seurauksena toiminnan laatu heikkenee ja alan veto- ja pitovoima laskee. Erityisesti pulaa henkilöstöstä on varhaiskasvatuksen sekä oppilashuollon palveluissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja hyvinvoinnin tuen saavutettavuus ovat merkittävä riski toimialan tavoitteille. Etenkin nuorten mielenterveyden ongelmien kasvu ja opiskelijoiden työkyvyn heikkeneminen ovat riskitekijöitä toisella asteella.

Henkilöstön hyvinvoinnin lisäksi henkilöstön osaamisesta huolehtiminen ja kehittäminen ovat toimialan pitkän aikavälin keskeinen menestystekijä. Edelleen kelpoisen henkilöstön tarvittavan määrän takaaminen erityisesti varhaiskasvatuksessa on toimialan merkittävimpiä haasteita.

Alueellisen segregaaation kasvu tuottaa haasteen palvelutoiminnan yhdenvertaiselle kehitykselle. Alueiden sekä koulujen leimautumisesta voi syntyä mainehaittoja ja vetovoimaisuuden laskua.

Taloudelliset riskit

Toimialan tilojen vuokrien kokonaiskustannukset suhteutettuna toimialan perustehtävien rahoitukseen ovat suuret.

Yleinen hintatason nousu muodostaa riskin toimialan ostopalvelujen kulujen kasvulle. Kansalliset palkkaratkaisut korottavat toimialan henkilöstökuluja. Henkilöstökustannukset muodostavat valtaosan toimialan kokonaiskuluista. Lisäksi henkilöstön työhyvinvoinnin ja työkyvyn heikkeneminen lisäävät henkilöstökulujen kasvun riskiä.

Operatiiviset riskit

Mikäli varhaiskasvatuksen henkilöstöpula jatkuu, operatiivisena riskinä voi olla miten turvataan varhaiskasvatustalvet ja yksiköiden toiminta-ajat. Palvelutoiminnan takaamisen lisäksi kasvatustyön toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu riittävien resurssien puuttuessa.

Tietojärjestelmien toimivuuden puute sekä tiedon epäluotettavuus ovat riskitekijöitä toimialan johtamiselle, kehittämiselle ja palvelutuotannolle. Opiskelija- asiakas- ja henkilöstötietojärjestelmien tiedon oikeellisuus ja käytettävyyden heikkeneminen ovat riski niin toimialan palvelutuotannolle kuin tukipalveluille. Kaupungin ja toimialan maine työnantajana heikkenee mahdollisesti toimimattomien ja virheellistä tietoa sisältävien HR- tietojärjestelmien takia.

Palvelukustannusten, suoritemäärien ja tilankäytön tehokkuuden kehitys

Palvelukustannukset	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulosbudjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Suomenkielinen varhaiskasvatus							

Palvelukustannukset	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulos- budjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Palvelun kokonaiskustannus (€)	359 097 572	366 687 162	387 275 986	412 157 437	428 959 400	431 170 000	446 143 400
Suorite (asiakas)	29 514	28 837	28 898	27 212	28 602	28 035	28 215
josta omissa päiväkodeissa	24 169	24 612	24 526	24 735	25 119	25 000	25 200
-joista alle 3 v.	4 715	4 859	5 080	5 731	6 385	6 385	6 909
-joista 3 v. ja sitä vanhemmat	19 454	19 753	19 446	19 004	18 734	18 734	18 291
josta perhepäivähoidossa	668	563	517	464	423	420	380
josta maksusitoumusasiakkaat	653	565	491	452	410	65	65
josta kerhoissa	743	553	406	361	350	250	270
josta perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa	3 281	2 544	2 958	1 200	2 300	2 300	2 300
Yksikkökustannus (€/asiakas)	12 167	12 716	13 401	15 146	14 998	15 380	15 812
Yksikkökustannuksen muutos-%	0,5	4,5	5,4	13,0	-1,0	2,5	5,4
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	32 110 707	32 254 518	33 718 813	35 608 682	35 949 500	38 126 500	38 715 700
Suorite (asiakas)	2 250	2 256	2 265	2 270	2 290	2 300	2 300
josta omissa päiväkodeissa	1 983	1 981	2 000	2 031	2 080	2 075	2 084
-joista alle 3 v.	425	457	456	471	546	546	589
-joista 3 v. ja sitä vanhemmat	1 558	1 524	1 544	1 560	1 534	1 534	1 495
josta ostopalvelupäiväkodeissa	200	210	205	184	160	175	180
josta perhepäivähoidossa	67	65	60	55	50	50	36
Yksikkökustannus (€/asiakas)	14 271	14 297	14 887	15 687	15 698	16 577	16 833
Yksikkökustannuksen muutos-%	8,4	0,2	4,1	5,4	0,1	5,6	7,2
Suomenkielinen perusopetus							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	391 534 871	408 923 936	434 241 091	448 430 986	478 413 600	484 148 700	521 562 500
Suorite (asiakas)	41 408	42 473	43 103	43 745	44 373	44 541	45 278
josta yleisopetuksessa	35 009	35 644	36 070	36 683	37 116	36 327	36 963
josta erityisopetuksessa	5 012	5 438	5 806	6 132	6 312	6 307	6 409
josta vieraskieliset oppilaat	8 676	9 153	9 540	10 204	10 550	10 900	11 300
josta perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa	1 387	1 391	1 227	930	945	1 000	950
Yksikkökustannus (€/asiakas)	9 456	9 628	10 074	10 251	10 782	10 870	11 519
Yksikkökustannuksen muutos-%	-0,3	1,8	4,6	1,8	5,2	0,8	6,8
Ruotsinkielinen perusopetus							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	39 439 770	42 590 719	44 048 918	45 322 246	47 392 000	47 133 700	49 538 000
Suorite (asiakas)	3 673	3 812	3 953	4 074	4 153	4 162	4 189
josta yleisopetuksessa	3 376	3 511	3 650	3 770	3 846	3 843	3 871
josta erityisopetuksessa	297	301	303	304	307	301	309
josta vieraskieliset oppilaat	106	119	123	133	147	148	159
Yksikkökustannus (€/asiakas)	10 738	11 173	11 143	11 125	11 412	11 325	11 826
Yksikkökustannuksen muutos-%	3,4	4,1	-0,3	-0,2	2,6	-0,8	3,6
Suomenkielinen lukiokoulutus							

Palvelukustannukset	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulosbudjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Palvelun kokonaiskustannus (€)	59 955 135	61 809 634	70 438 161	80 692 582	89 554 000	90 138 900	95 733 400
Suorite (asiakas)	7 455	7 726	8 086	8 487	8 901	8 860	9 093
Yksikkökustannus (€/asiakas)	8 042	8 000	8 711	9 508	10 061	10 174	10 528
Yksikkökustannuksen muutos-%	5,5	-0,5	8,9	9,1	5,8	1,1	4,6
Ruotsinkielinen lukiokoulutus							
Palvelun kokonaiskustannus	11 396 688	11 033 579	11 620 089	12 181 091	12 947 800	12 912 990	13 652 100
Suorite (asiakas)	1 267	1 278	1 258	1 281	1 317	1 317	1 356
Yksikkökustannus (€/asiakas)	8 995	8 633	9 237	9 509	9 831	9 805	10 068
Yksikkökustannuksen muutos-%	6,8	-4,0	7,0	2,9	3,4	-0,3	2,4
Ammatillinen koulutus							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	127 612 293	126 558 135	130 589 184	137 755 205	140 042 300	148 492 800	143 815 100
Suorite (opiskelijavuosi)	10 247	10 415	10 043	9 642	9 079	9 763	8 947
josta VALMA/TUVA -koulutus							
josta tutkintokoulutukseen valmentava -koulutus (TUVA), alkanut 8/2022 *	*)	*)	*)	221	395	395	410
josta ammatilliseen koulutukseen valmentava -koulutus (VALMA), päättynyt 5/2022	378	339	359	174			
Lisätieto: työpajatoiminta (nuorten määrä henkilötyövuosina)	133	102	127	67	132	132	132
Yksikkökustannus (€/opiskelijavuosi)	* 12 454	12 152	13 003	14 287	15 425	15 210	16 074
Yksikkökustannuksen muutos-%	-0,1	-2,4	7,0	9,9	8,0	-1,4	4,2
*sisältää aiemmat ammatillisen koulutuksen lisä- ja valmistavat koulutukset							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	14 765 728	15 262 057	15 216 603	15 801 507	16 406 600	16 450 500	17 399 600
Suorite (opetustunnit)	106 879	106 952	101 726	103 453	107 000	107 000	107 000
josta maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit		4 137	4 984	4 265	4 300	4 300	4 300
Yksikkökustannus (€/opetustunnit)	138	143	150	153	153	154	163
Yksikkökustannuksen muutos-%	-1,3	3,3	4,8	2,1	0,4	0,3	6,1
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	3 418 298	3 338 169	3 303 921	3 660 517	3 647 800	3 691 310	4 038 300
Suorite (opetustunnit)	23 318	21 781	21 302	23 157	21 500	21 500	21 500
josta maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus (opetustunnit)		2 540	2 923	2 968	2 500	2 500	2 900
Yksikkökustannus (€/opetustunnit)	147	153	155	158	170	172	188
Yksikkökustannuksen muutos-%	-0,3	4,5	1,2	1,9	7,3	1,2	10,7
Muut kustannukset		2 077 057	2 286 000	2 287 255	2 694 000	2 696 600	2 693 900
Talousarviokohdan kustannukset yhteensä	1 039 331 062	1 070 534 966	1 132 738 766	1 193 897 508	1 256 007 000	1 274 962 000	1 333 292 000

Kevään 2023 aikana on yhtenäistetty kaikkien talousarviokirjassa esitettävien palvelujen kustannusten kohdistamis- sekä laskentaperiaatteet. Yhtenäistämisen yhteydessä luovuttiin aiemmista tuottavuusmittareista. Palvelukustannuslaskentaa kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana. Palvelukustannuksiin on kohdistettu palvelun suorat kustannukset, sekä palvelukokonaisuuden ja toimialan hallinnosta vyörytetyt kustannukset. Kustannukset esitetään bruttoperiaatteella.

Muut suoritteet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulosbudjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	6 239	6 764	7 173	7 170	8 150	6 600	6 580
Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	494	475	508	1 108	1 150	1 100	1 250

Tilankäytön mittarit	Tilin-päätös 2019	Tilin-päätös 2020	Tilin-päätös 2021	Tilin-päätös 2022	Tulosbudjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kaikki tilat yhteensä m²	1 062 828	1 079 320	1 083 108	1 116 089	1 111 376	1 118 570	1 132 504	1 144 337	1 132 242
Hallinnon toimistotilat yhteensä m ²	7 681	7 681	7 681	7 681	6 393	6 393	6 393	6 393	6 393
Hallinnon toimistotilat yhteensä m ² /henkilö	13,17	13,04	12,87	13,31	12,22	12,22	11,93	11,93	11,93
Palvelutilat yhteensä m ²	1 043 686	1 060 178	1 063 966	1 096 947	1 093 522	1 100 716	1 114 650	1 126 483	1 114 388
Palvelutilat yhteensä m ² /asiakas	11,45	11,40	11,42	11,58	11,44	11,38	11,54	11,59	11,36
-Päiväkotitilat yhteensä m ²	266 218	271 471	274 534	282 394	279 838	285 749	293 611	298 630	301 090
-Päiväkotitilat m ² /asiakas	9,64	9,77	9,98	10,21	9,99	10,26	10,36	10,44	10,14
-Peruskoulutilat yhteensä m ²	519 357	531 058	528 049	550 234	549 011	552 211	554 032	560 146	566 898
-Peruskoulutilat m ² /asiakas	11,89	11,83	11,52	11,73	11,54	11,60	11,49	11,55	11,72
-Lukiotilat yhteensä m ²	80 400	82 175	85 909	88 845	87 339	89 272	93 523	94 223	94 923
-Lukiotilat m ² /asiakas	9,22	9,13	9,19	9,10	8,55	8,78	9,02	9,02	9,11
-Stadin Ammattiopiston tilat yhteensä m ²	177 711	175 474	175 474	175 474	177 334	173 484	173 484	173 484	151 477
-Stadin Ammattiopiston tilat m ² /asiakas	13,87	13,48	14,44	14,56	15,63	13,63	15,51	15,51	13,54

Tilankäytön tehokkuus paranee taloussuunnitelmakaudella peruskouluissa ja hallinnossa. Päiväkotien ja lukioiden tilankäytön tehokkuus on heikkenevä. Stadin ammattiopiston käytössä olevien tilojen määrä on kasvanut vuonna 2023 ja tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään on edellisvuotta suurempi. Taloussuunnitelmakauden lopulla Stadin ammattiopiston tilankäytön tehokkuus paranee huomattavasti.

Vaikuttavuusmittarit

Vaikuttavuusmittarit	Tilin- päättös 2022	Talous- arvio 2023	Ennuste 2023	Talous- arvio 2024	Talous- suunni- telma 2025	Talous- suunni- telma 2026
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus						
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki						
1-6-vuotiaiden osallistumisaste yhteensä (%)	82,2	83,0	84,8	86,2	87,2	88,2
Kaupungin varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito) (%)	73,6	74,7	75,6	76,6	77,2	77,9
Tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki (%)	8,6	8,8	9,2	9,6	10,0	10,3
Suomen ja ruotsinkielinen perusopetus						
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1. luokan oppilaat (%)	88,5	90,0	88,5	88,5	88,5	88,5
9.-luokan päättäneiden arvosanojen keskiarvo (asteikko 4-10)	8,0		8,0	8,0	8,0	8,0
Suomen- ja ruotsinkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon) (%)	2,3		2,3	2,3	2,3	2,3
Läpäisyaste (%)	83,4	85,0	84,0	85,0	86,0	86,0
Sijoittuminen valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen. (%)	86,8	89,0	87,0	88,0	88,0	89,0
Ammatillinen koulutus						
Alle 30-vuotiaiden alkavat oppisopimukset (opiskelijaa)	563,0		592,0	609,0	628,0	647,0
Opiskelijoiden näkemys opintojensa vaikuttavuudesta (asteikko 1-5).	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Sijoittuminen valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen. (%)	73,5	83,0	82,0	83,0	83,0	83,0
Koko toimiala:						
Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 20-24-vuotiaista helsinkiläisistä. Osuus lasketaan vain Suomessa syntyneistä, koska maahanmuuttavien tutkintotiedoissa on puutteita. (%)	86,6	89,0	87,0	88,0	88,0	89,0

3.1.2.2. 2 10 02 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut ja muut ulkoisesti rahoitettu toiminta

1 000 €	Käyttö 2022	Talousarvio 2023	Ennuste 2023	Ehdotus 2024	Talousarvio 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Tulot yhteensä		23 800	42 925	19 570	19 570	20 137	20 862
Menot yhteensä		23 800	42 925	19 570	19 570	20 137	20 862
<i>Ylitysoikeus</i>							
Toimintakate							
Poistot							
Tilikauden tulos							

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviorakenne on muuttunut vuodesta 2023 alkaen sote-uudistuksesta johtuen.

Talousarviokohta sisältää opiskeluhoillon psykologien ja kuraattorien palvelun sekä kehitysvammaisten loma-ajan toiminnan. Sotepe maksaa palvelujen tuottamisen menot kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Toimintaan osoitetut määrärahat perustuvat valtion toiminnalle osoittamaan määrärahaan. Lisäksi tälle talousarviokohdalle kohdennetaan ulkopuolisella hankerahoituksella järjestettävän toiminnan tulot ja menot.

3.1.2.3. 2 10 03 Korvaukset ja avustukset

1 000 €	Käyttö 2022	Talousarvio 2023	Ennuste 2023	Ehdotus 2024	Talousarvio 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Tulot yhteensä							
Menot yhteensä		164 269	172 724	178 288	178 288	183 195	189 500
<i>Ylitysoikeus</i>							
Toimintakate		-164 269	-172 724	-178 288	-178 288	-183 195	-189 500
Poistot							
Tilikauden tulos		-164 269	-172 724	-178 288	-178 288	-183 195	-189 500

Sote-uudistuksesta johtuen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviorakenne on muuttunut vuodesta 2023 alkaen, jonka vuoksi vuosi 2022 ei ole täysin vertailukelpoinen. Vuoden 2023 aikana kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät ovat tarkentuneet ja vuoden 2024 talousarvio sisältää määrärahasiirtoja talousarviokohdalta 2 10 02.

Talousarviokohta sisältää yksityisten koulujen vuokramenot, perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen ja kotihoito tuen, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset sekä muita yksittäisiä avustuksia. Muiden tuottamien palvelujen korvausten ja avustusten talousarviokohdan menot ovat valtuustoon nähden sitovia.

Palvelukustannusten kehitys

Palvelukustannukset	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulos- budjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Lasten kotihoidontuki (suomenkieliset ja ruotsinkieliset)							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	46 383 664	42 826 999	34 375 995	31 784 180	27 999 000	27 999 000	24 361 000
Suorite (asiakas)	6 843	6 512	6 160	5 522	5 372	5 090	4 740
Yksikkökustannus (€/asiakas)	6 778	6 577	5 581	5 756	5 212	5 501	5 139
Yksikkökustannuksen muutos-%	5,4	-3,0	-15,1	3,1	-9,4	5,5	-1,4
Yksityisenhoidontuki (suomenkieliset ja ruotsinkieliset)							

Palvelukustannukset	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Tulosbudjetti 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024
Palvelun kokonaiskustannus (€)	26 761 805	25 374 942	23 540 377	21 627 030	26 743 000	30 996 000	35 373 000
Suorite (asiakas)	3 762	3 398	3 339	3 194	3 307	3 300	3 500
Yksikkökustannus (€/asiakas)	7 114	7 468	7 050	6 771	8 087	9 393	10 107
Yksikkökustannuksen muutos-%	4,2	5,0	-5,6	-4,0	19,4	16,1	25,0
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat							
Palvelun kokonaiskustannus (€)	77 274 348	82 888 452	89 200 285	94 041 876	95 732 000	96 572 000	101 666 000
Suorite (asiakas)	9 043	9 385	9 586	9 844	9 965	10 100	10 250
Yksikkökustannus (€/asiakas)	8 545	8 832	9 305	9 553	9 607	9 562	9 919
Yksikkökustannuksen muutos-%	0,6	3,4	5,4	2,7	0,6	-0,5	3,2
Muut kustannukset (€)	12 125 993	13 727 195	14 813 619	15 714 405	13 795 000	17 157 000	16 888 000
Talousarviokohdan kustannukset yhteensä	162 545 810	164 817 588	161 930 277	163 167 492	164 269 000	172 724 000	178 288 000

Kevään 2023 aikana on yhtenäistetty kaikkien talousarviokirjassa esitettävien palvelujen kustannusten kohdistamis- sekä laskentaperiaatteet. Yhtenäistämisen yhteydessä luovuttiin aiemmista tuottavuusmittareista. Palvelukustannuslaskentaa kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana. Palvelukustannuksiin on kohdistettu palvelun suorat kustannukset, sekä palvelukokonaisuuden ja toimialan hallinnosta vyörytetyt kustannukset. Kustannukset esitetään bruttoperiaatteella.